PRIPOROČILO SVETA

z dne 10. julija 2012

v zvezi z nacionalnim programom reform Belgije za leto 2012 in mnenje Sveta o programu Belgije za stabilnost za obdobje 2012–2015

(2012/C 219/02)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik [1] in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij [2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

po posvetovanju z Ekonomsko-finančnim odborom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Evropske komisije, da začne izvajati novo strategijo za delovna mesta in rast Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik ter se osredotoča na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje, da se spodbudi potencial Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.

(2) Svet je 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije (2010–2014) ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic [3], ki skupaj tvorita „integrirane smernice“. Države članice so bile pozvane, da integrirane smernice upoštevajo pri svojih nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.

(3) Svet je 12. julija 2011 sprejel priporočilo [4] v zvezi z nacionalnim programom reform Belgije za leto 2011 in dal mnenje o posodobljenem programu Belgije za stabilnost za obdobje 2011–2014.

(4) Komisija je 23. novembra 2011 sprejela drugi letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek drugega evropskega semestra predhodnega in integriranega usklajevanja politik, ki temelji na strategiji Evropa 2020. Komisija je 14. februarja 2012 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Belgijo označila kot državo članico, za katero je treba opraviti poglobljen pregled.

(5) Svet je 1. decembra 2011 sprejel sklepe, v katerih je pozval Odbor za socialno zaščito, da v sodelovanju z Odborom za zaposlovanje in drugimi odbori predstavi svoja stališča o priporočenih ukrepih v okviru političnega cikla strategije Evropa 2020. Ta stališča so del mnenja Odbora za zaposlovanje.

(6) Evropski parlament je v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97 ustrezno sodeloval v evropskem semestru in 15. februarja 2012 sprejel resolucijo o zaposlovanju in socialnih vidikih v letnem pregledu rasti 2012 in resolucijo o prispevku k letnemu pregledu rasti 2012.

(7) Evropski svet je 2. marca 2012 potrdil prednostne naloge za zagotavljanje finančne stabilnosti, fiskalne konsolidacije in ukrepanja za spodbujanje rasti. Poudaril je potrebo po dajanju prednosti rasti prijazni fiskalni konsolidaciji, ponovni vzpostavitvi običajnih pogojev dodeljevanja posojil gospodarstvu, spodbujanju rasti in konkurenčnosti, reševanju problema brezposelnosti in socialnih posledic krize ter posodobitvi javne uprave.

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
[2] UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
[3] Za leto 2012 ostajajo nespremenjene v skladu s Sklepom Sveta 2012/238/EU z dne 26. aprila 2012 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (UL L 119, 4.5.2012, str. 47).
[4] UL C 209, 15.7.2011, str. 1.

(8) Evropski svet je 2. marca 2012 tudi pozval države članice, ki sodelujejo v Paktu „euro plus“, da pravočasno predložijo svoje zaveze, da bodo vključene v njihove programe za stabilnost oziroma konvergenčne programe in nacionalne programe reform.

(9) Belgija je 30. aprila 2012 predložila program za stabilnost za obdobje 2012–2015 in nacionalni program reform za leto 2012. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevale medsebojne povezave. Komisija je v poglobljenem pregledu iz člena 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 preučila tudi, ali je Belgija prizadeta zaradi makroekonomskih neravnotežij. Komisija je v svojem poglobljenem pregledu ugotovila, da ima Belgija težave z zunanjim neravnotežjem, ki pa ni čezmerno.

(10) Svet je na podlagi ocene programa za stabilnost v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97 mnenja, da je makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske napovedi v tem programu, verjeten za leti 2012 in 2013 ter optimističen za leti 2014 in 2015, saj predvideva, da bo rast BDP precej višja od zadnjih ocen potencialne rasti v napovedi služb Komisije iz pomladi 2012. Cilj proračunske strategije, opisane v programu za stabilnost, je zmanjšati primanjkljaj v letu 2012 pod mejo 3 % BDP (na 2,8 % BDP s 3,7 % BDP v letu 2011), do leta 2015 pa doseči ničelni primanjkljaj. Program za stabilnost potrjuje prejšnji srednjeročni proračunski cilj presežka v višini 0,5 % BDP v strukturnem smislu, ki ustrezno odraža zahteve Pakta za stabilnost in rast. Načrtovani krovni primanjkljaj v letu 2012 je skladen z rokom, ki ga je Svet določil za odpravo čezmernega primanjkljaja, načrtovana fiskalna prilagoditev pa ustreza priporočilu Sveta v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki predvideva minimalno povprečno letno prilagoditev v višini 0,75 % BDP v strukturnem smislu. Ob upoštevanju diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov načrtovana stopnja rasti javnofinančnih odhodkov ustreza referenčni vrednosti za odhodke iz Pakta za stabilnost in rast za obdobje 2013–2015, vendar ne za leto 2012. Na podlagi (preračunanega) strukturnega proračunskega salda [1] program za stabilnost predvideva, da se bo strukturni saldo v letu 2012 popravil za 1,1 odstotne točke BDP, v obdobju 2013–2015 pa v povprečju za 0,8 % BDP.

Vendar pa dejstvo, da dodatni ukrepi, ki naj bi bili sprejeti od leta 2013 naprej, še niso opredeljeni, in da je makroekonomski scenarij od leta 2014 naprej preveč optimističen, povzroča tveganja. Javnofinančni dolg, ki je v letu 2011 znašal 98 % BDP, kar je krepko nad mejo 60 %, naj bi se po pričakovanjih skladno s programom za stabilnost najprej ustalil, leta 2015 pa naj bi se zmanjšal na 92,3 % BDP, kar bi pomenilo zadosten napredek v smeri izpolnjevanja referenčne vrednosti glede zmanjšanja dolga iz Pakta za stabilnost in rast.

Poleg tega so izrazito visoke posredne obveznosti, ki izvirajo iz jamstev, danih finančnemu sektorju. Na pravilih temelječemu večletnemu splošnemu javnofinančnemu okviru bi, zlasti na strani odhodkov, koristili mehanizmi izvrševanja in/ali zaveze v regijah in skupnostih iz Belgije ter na lokalni ravni, da bi te izpolnile svoje ciljne primanjkljaje.

(11) Obravnavati bi bilo treba stroške, povezane s staranjem, zmanjšanje visokega javnega dolga pa bi bilo treba doseči s strukturnim zmanjšanjem primanjkljaja. Nova zvezna vlada se je decembra 2011 dogovorila o reformi belgijskega sistema socialne varnosti za starejše. Sedaj je potrebno uspešno izvajanje in spremljanje začetih zakonskih sprememb, z namenom zvišanja dejanske upokojitvene starosti. Reformo socialne varnosti za starejše je nujno treba podpreti z ukrepi, ki spodbujajo aktivno staranje in podaljšanje delovne aktivnosti, ta cilj pa bi pomagale izpolniti tudi dodatne reforme, kot je na primer vezava zakonsko določene upokojitvene starosti na pričakovano življenjsko dobo.

(12) Belgijski finančni sistem se še vedno sooča s precejšnjimi izzivi. Prestrukturiranje belgijskih bank je v teku in državna pomoč, ki je bila zaradi finančne krize dodeljena v obdobju 2008/2009, še ni v celoti odplačana. Poleg tega so glede na visoko raven jamstev tveganja v bančnem in javnem sektorju medsebojno povezana.

(13) Tekoči račun se skozi čas postopoma slabša. Izboljšanje storitvene bilance ne odtehta poslabšanja blagovne trgovinske bilance. Belgijski izvoz blaga se ni skrčil le v razmerju do rastoče svetovne trgovine, ampak tudi v razmerju do drugih držav članic euroobmočja in povprečja euroobmočja, kar kaže na neugodna domača gibanja glede stroškov dela na enoto v primerjavi z najpomembnejšimi trgovinskimi partnerji Belgije (Nizozemska, Francija, Nemčija) in celotnim euroobmočjem. Prizadevanja vlade, da bi v obdobju 2011–2012 realno rast plač omejila na največ 0,3 %, zaradi sistema samodejne indeksacije plač morda ne bodo preprečila, da bi

[1] Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in začasnih ukrepov, ki so ga službe Komisije preračunale na podlagi informacij, predloženih v programu, z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

nominalna rast plač presegla rast v sosednjih državah. Čeprav je raven produktivnosti sicer visoka, je rast v Belgiji šibka, stroški vmesnih vložkov, predvsem energije, pa so visoki. Maloprodajne cene plina in električne energije so bile zamrznjene kot ukrep za omejitev inflacije, vendar niso bili sprejeti nobeni konkretni ukrepi za prenovo sistema kolektivnih pogajanj o plačah in sistema indeksacije plač. Intenzivnost raziskav in razvoja v zasebnem sektorju je v zadnjih letih zastala in pomanjkanje usposobljenih strokovnjakov, zlasti v naravoslovju in tehniki, bi lahko začelo resno ovirati nadaljnje izboljševanje uspešnosti inovacij v belgijskem gospodarstvu.

(14) Sprejeti so bili nekateri strukturni ukrepi za povečanje zaposlenosti mladih in starejših delavcev ter za vključitev večjega števila brezposelnih v delovno silo. Belgija je začela z obsežno reformo sistema nadomestil za brezposelnost. Kljub temu pa strukturni problemi na trgu dela ostajajo in bi bilo za reševanje tega problema mogoče narediti več. Za izboljšanje učinkovitosti aktivnih politik zaposlovanja je bistvenega pomena, da se poveča delež prebivalstva, vključenega v vseživljenjsko učenje, in izvede reforme poklicnega izobraževanja in usposabljanja, zlasti za starejše delavce in prikrajšane skupine, kot so na primer osebe s priseljenskim ozadjem. V zvezi z zmanjšanjem davčne obremenitve dela ni bil dosežen pomemben napredek. Junija 2011 je bila za najnižje plače uvedena nova davčna olajšava, vendar se je izkazalo, da ne zadošča za odpravo znatnih pasti brezposelnosti na dnu plačilne lestvice. Ni prišlo do nobenega prenosa davčne obremenitve z dela na potrošnjo in/ali ekološke dajatve.

(15) Cene številnih vrst blaga in storitev so na splošno višje kot v drugih državah članicah, kar odraža šibke konkurenčne pritiske – zlasti v maloprodajnem sektorju in mrežnih dejavnostih – ter šibek nadzorni okvir. V maloprodajnem sektorju ovire in operativne omejitve ostajajo visoke. Zlasti predpisi, ki omejujejo konkurenco, še vedno omejujejo obratovalni čas, ščitijo uveljavljena podjetja pred vstopom novih konkurentov na trg ter ovirajo širjenje novih poslovnih modelov in tehnologij. Skupni konkurenčni problem v mrežnih dejavnostih v Belgiji je močan položaj uveljavljenih podjetij in visoke ovire za vstop v primerjavi z drugimi državami članicami, kar pomeni, da lahko nekdanji monopolisti v teh sektorjih še vedno zaračunavajo višje cene, kot bi jih dovoljeval konkurenčni trg. Trenutno poteka prenova belgijskega organa, pristojnega za konkurenco, vendar še ni jasno, ali bo prenovljen organ dovolj neodvisen in ali bo imel na razpolago ustrezne vire.

(16) Belgija je na dobri poti, da izpolni cilj glede povečanja deleža energije iz obnovljivih virov v gospodarstvu, po napovedih pa naj ne bi dosegla zadostnega napredka pri uresničevanju cilja 15 % zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami ([1]). Belgija v letu 2011 ni sprejela zadostnih ukrepov ali pobud v okviru politik za obravnavo tega stanja.

(17) Belgija je v okviru Pakta „euro plus“ sprejela več zavez. Te zaveze in izvajanje zavez, predstavljenih leta 2011, se nanašajo na izboljšanje konkurenčnosti, dvig stopnje zaposlenosti, izboljšanje vzdržnosti javnih financ in krepitev finančne stabilnosti. Komisija je ocenila izvajanje zavez iz Pakta „euro plus“. Rezultate te ocene je upoštevala pri priporočilih v nadaljevanju.

(18) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla obsežno analizo ekonomske politike Belgije. Ocenila je program za stabilnost in nacionalni program reform ter predstavila poglobljen pregled. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Belgiji, ampak tudi spoštovanje pravil in smernic EU. Priporočila Komisije v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih iz točk 1 do 7 v nadaljevanju.

(19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil belgijski program za stabilnost, njegovo mnenje ([2]) pa je izraženo zlasti v priporočilu v točki 1 v nadaljevanju.

(20) Svet je ob upoštevanju rezultatov poglobljenega pregleda, ki ga je izvedla Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform in program za stabilnost. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena zlasti v priporočilih v točkah 1, 4, 5 in 6 v nadaljevanju –

([1]) Sektorji, vključeni v sistem trgovanja z emisijami EU, v Belgiji proizvedejo le 37,9 % emisij. Med pomembnejšimi sektorji, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, sta najpomembnejša vira emisij toplogrednih plinov v državi cestni promet (21,5 %) in raba energije (38,9 %).

([2]) V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Belgija v obdobju 2012–2013 ukrepa, tako da:

1. Izvršuje proračun za leto 2012, da zagotovi odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2012. Poleg tega opredeli potrebne ukrepe za zagotovitev izvajanja proračunske strategije za leto 2013 in nadaljnja leta ter s tem zagotovi trajno odpravo čezmernega primanjkljaja in zadosten napredek pri izpolnjevanju srednjeročnega proračunskega cilja, vključno s skladnostjo z referenčno vrednostjo za odhodke, in zagotovi napredek pri izpolnjevanju referenčne vrednosti glede zmanjšanja dolga. Prilagodi fiskalni okvir, da zagotovi zavezujočo naravo proračunskih ciljev na zvezni in nižjih ravneh, ter poveča preglednost porazdelitve bremena in prevzemanja odgovornosti na vseh ravneh oblasti.

2. Še nadalje izboljša dolgoročno vzdržnost javnih financ z omejevanjem odhodkov v zvezi s staranjem, vključno z zdravstvenimi odhodki. Zlasti izvaja reformo predupokojitvenih in pokojninskih sistemov ter sprejme dodatne ukrepe, da zagotovi zvišanje dejanske upokojitvene starosti, vključno s povezovanjem zakonsko določene upokojitvene starosti s pričakovano življenjsko dobo.

3. Spodbudi povečanje kapitala najšibkejših bank ter tako okrepi bančni sektor, da bo lahko opravljal svojo običajno vlogo pri posojanju gospodarstvu.

4. Za spodbuditev ustvarjanja novih delovnih mest in konkurenčnosti v posvetovanju s socialnimi partnerji in v skladu z nacionalno prakso sprejme ukrepe za reformo sistema kolektivnih pogajanj o plačah in indeksacije plač. Najprej zagotovi, da bodo plače bolje odražale spremembe v konkurenčnosti in produktivnosti dela, in sicer tako, da (i) zagotovi izvajanje naknadnih korekcijskih mehanizmov, ki jih predvideva „plačna norma“, in spodbudi sklepanje globalnih sporazumov, da bi se izboljšala stroškovna konkurenčnost, ter (ii) olajša uporabo klavzule o izvzetju pri sektorskih kolektivnih pogodbah ter tako rast plač bolje uskladi s spremembami produktivnosti dela na lokalni ravni.

5. Davčno obremenitev z dela v znatni meri prenese na davke, ki manj izkrivljajo rast, vključno na primer na okoljske davke. Nadaljuje začete reforme sistema nadomestil za brezposelnost, da se zmanjša odvračanje od dela in okrepi osredotočenost podpore pri zaposlovanju in politik za vključevanje na trg dela na starejše delavce in ranljive skupine, zlasti osebe s priseljenskim ozadjem. Načrtovano nadaljnjo regionalizacijo pristojnosti na področju trga dela izkoristi za povečanje medregionalne mobilnosti delovne sile in za boljšo usklajenost politik v zvezi z izobraževanjem, vseživljenjskim učenjem, poklicnim usposabljanjem in zaposlovanjem. Sedanja prizadevanja za vključevanje na trg dela razširi na vse starostne skupine.

6. Še naprej krepi konkurenco v maloprodajnem sektorju z zmanjševanjem ovir in operativnih omejitev. Sprejme ukrepe za krepitev konkurence v mrežnih panogah z revizijo zakonodajnih ovir in krepitvijo institucionalnih ureditev za uspešno uveljavljanje pravil o državni pomoči.

7. Sprejme nadaljnje ukrepe za pospešitev napredka pri izpolnjevanju ciljev v zvezi z emisijami toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami; zlasti zagotovi znaten prispevek prometnega sektorja k izpolnitvi tega cilja.

V Bruslju, 10. julija 2012

Za Svet

Predsednik

V. SHIARLY